

COĞ331 HARİTA ANALİZLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Serkan GÜRGÖZE

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Coğrafya
Bölümü

COĞ 331- Harita Analizleri

3. Hafta

Haftalık Ders İçeriği

- Pafta Nedir?
- Türkiye Pafta Bölümlemesi
- CBS'nin Temel İlkeleri
- CBS'nin Uygulama Alanları
- Veri çeşitleri
- ArcGIS Programı temel çalışma prensipleri

Pafta Nedir?

- Pafta; ölçüleri ve boyutları belli olan harita parçalarının her birine verile isimdir.
- Haritaların ölçeği büyüdükçe detay ve harita boyutları artar.
- Bu durum haritaları tek bir parça halinde göstermeyi engeller.
- Bu nedenle haritalar ölçeklerine göre paftalara ayrılır.

(Cürebal ve Özşahin, 2022)

Pafta-1

- Harita adlandırmasında 1/250.000'e kadar olan ölçekler uluslararası kapsamdadır.
- Bu haritalar, sınırları içindeki en büyük kentin adını alarak değerlendirilir.
- 1/250.000'den büyük ölçeklerin harita ya da pafta bölümlenmeleri ulusal olup, her ülke kendi sistemine uygun bir bölümleme yaparak indekslerini oluşturur.
- Türkiye bu sisteme göre 1° yatay, 1° 30' dikey olacak şekilde 1/250.000 ölçekli paftalara ayrılır.

(Cürebal ve Özşahin, 2022)

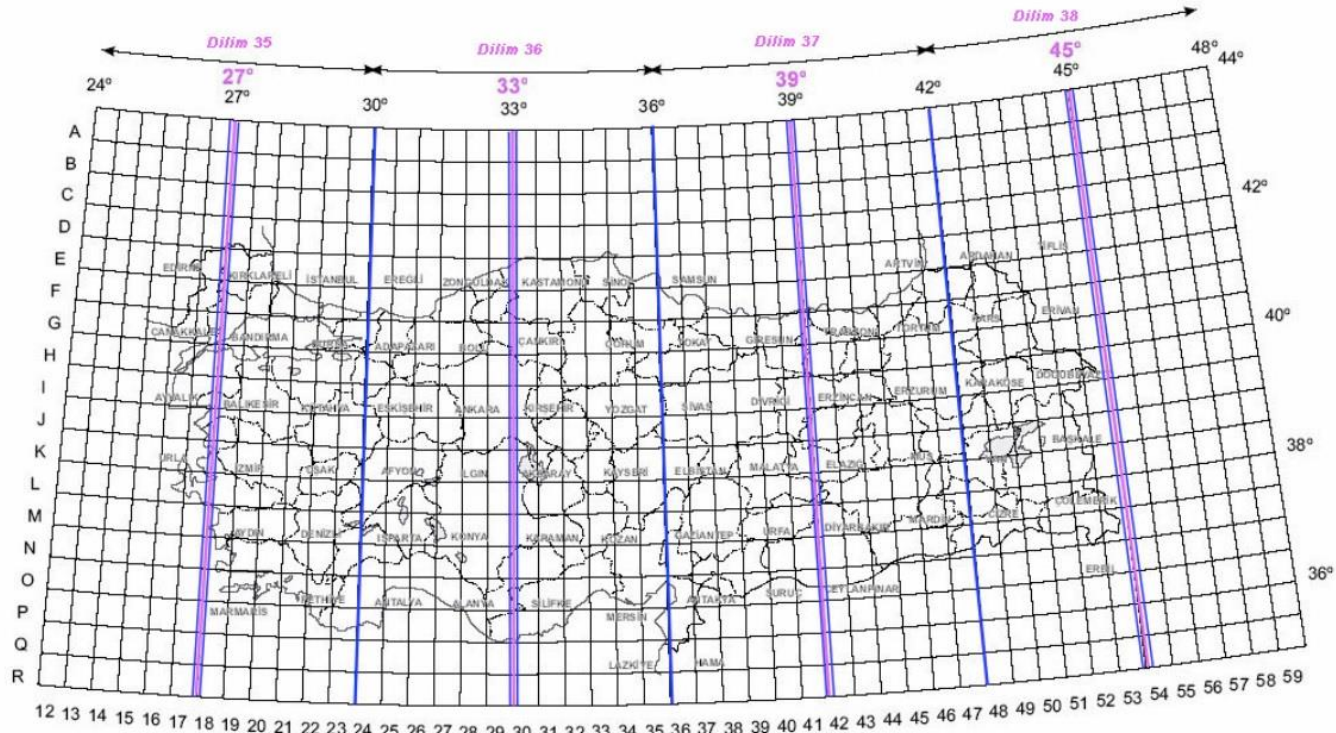
Pafta-2

- 1/100.000 ölçekli paftalar, 1/250.000 ölçekli paftaların 6 eşit parçaya bölünmesiyle elde edilir.
- Bu paftalar yatayda ve dikeyde 30' olacak şekilde eşit boyutlara sahiptir.

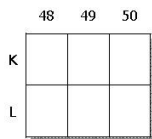
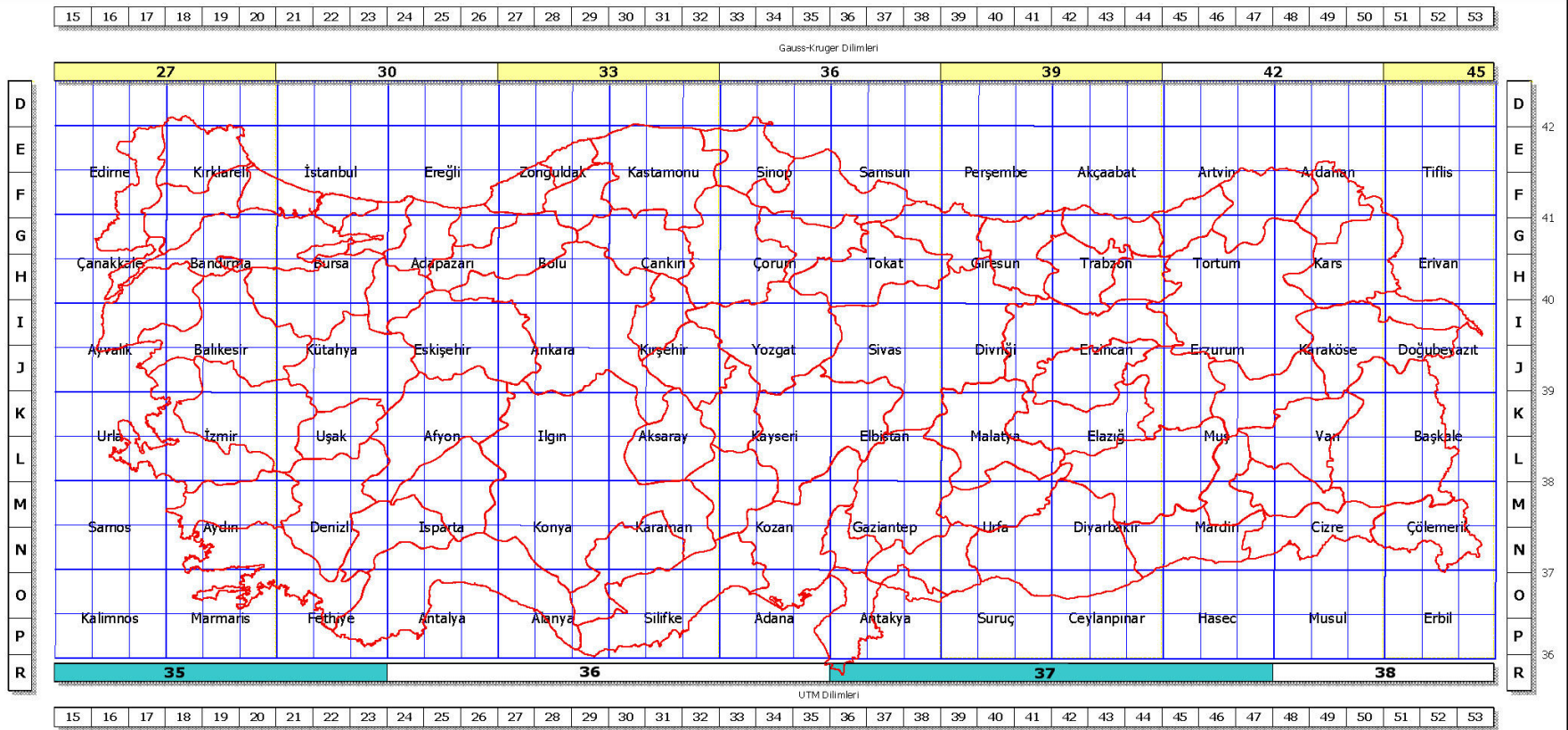
Pafta Sistemi

Türkiye Ulusal Pafta Sistemi

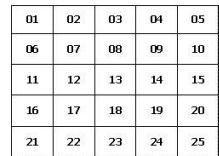
TÜRKİYE 1:100 000 ÖLÇEKLİ PAFTA İNDEKSİ

Türkiye Pafta Bölümlenmesi

VAN
/ 250 000

VAN-K 48
1 / 100 000

VAN-K 48-a
1 / 50 000

VAN-K 48-a-18
1 / 10 000

VAN-K 48-a-18-a
1 / 5 000

VAN-K 48-a-18-a-1
1 / 2 000

VAN-K 48-a-18-a-1-a
1 / 1 000

Kaynak: https://webdosya.csb.gov.tr/db/cbs/editordosya/TUCBS_JD1_1.pdf

Türkiye Pafta Bölümlenmesi

1:25 000

1:50 000

1:100 000

1:250 000

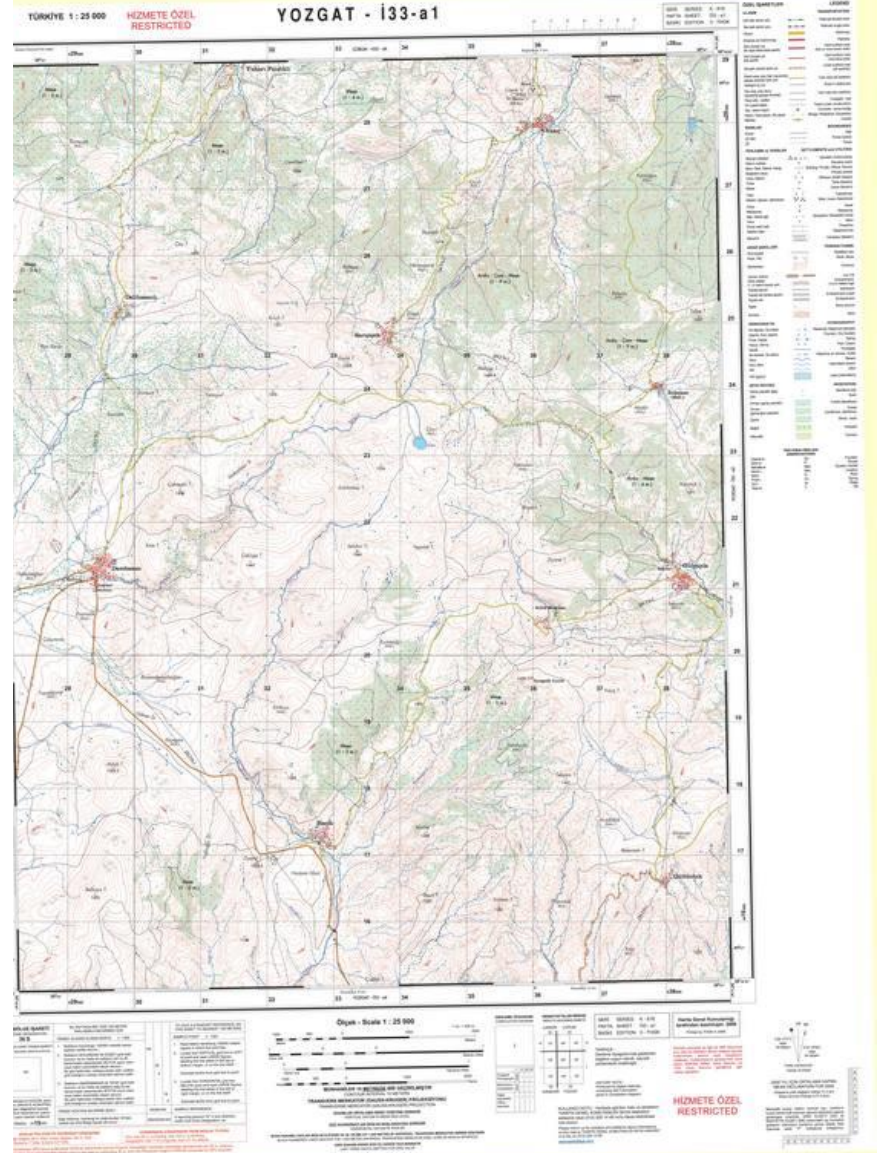
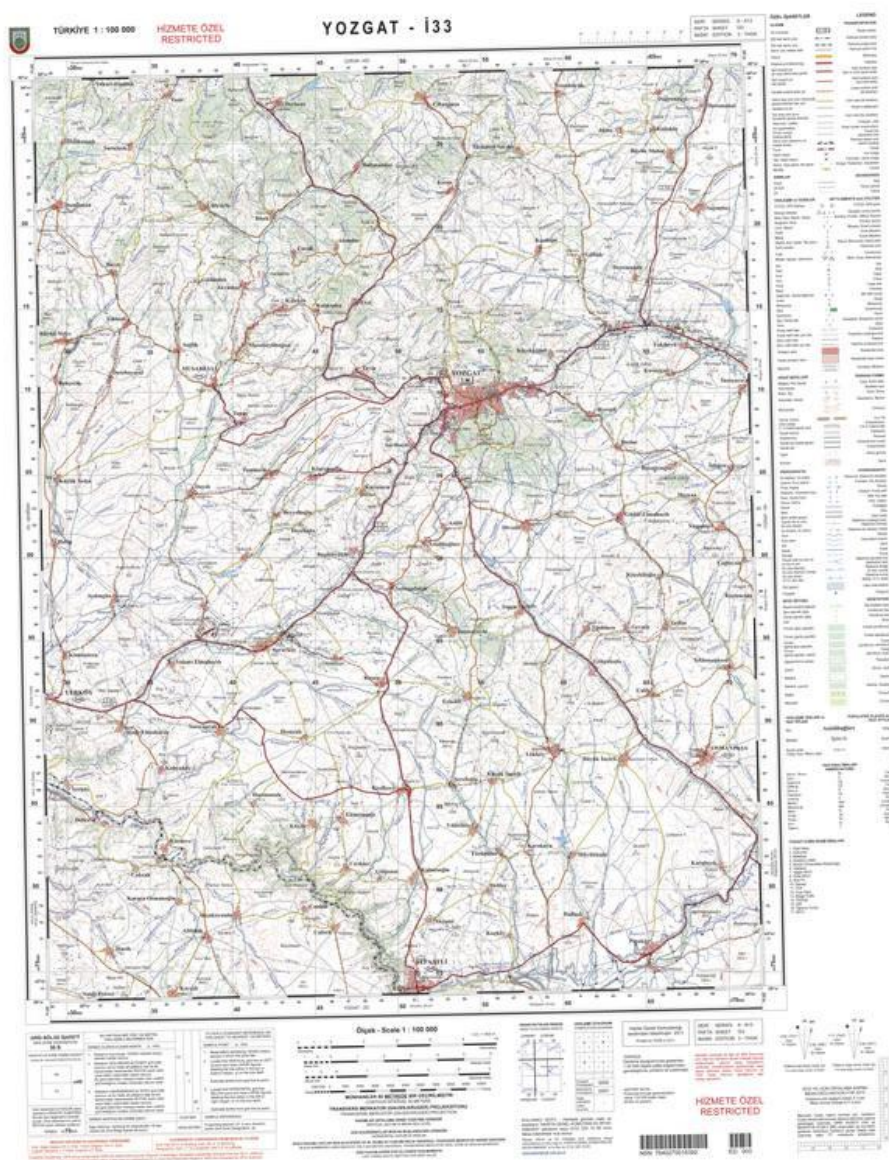
Pafta Bölümlenmesi ve Adlandırılması

F37a1	F37a2	F37 b	
F37a4	F37a3		
F37d		F37c	

Örnekler

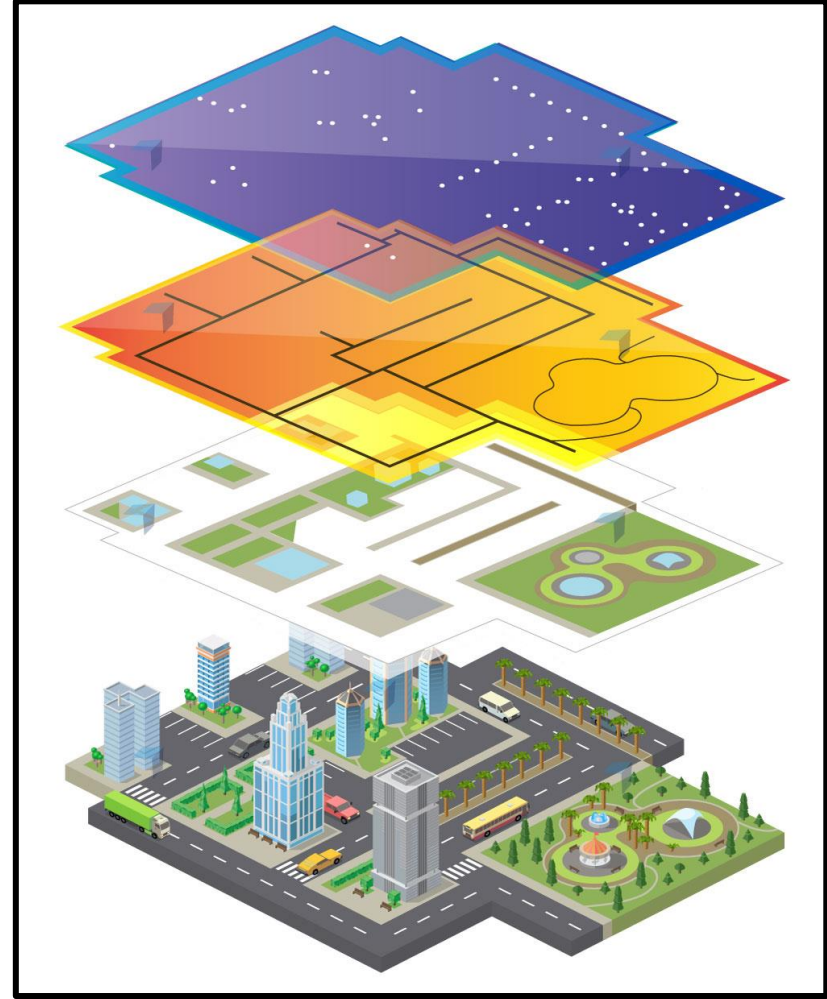
- H41a1 paftasının batı komşusu
- K37c4 paftasının güney komşusu
- P34b3 paftasının doğu komşusu

1/25.000 ve 1/100.000 Ölçekli Topografya Paftaları

CBS'nin Temel İlkeleri

- Coğrafi Bilgi Sistemleri temelde araziden toplanan verilerin sınıflandırılması, depolanması, analiz edilmesi ve anlamlandırılması süreçlerini kapsar.
- Bu süreçler ilerledikçe kullanıcının bilgi, beceri ve yetenekleri devreye girer.
- CBS Problem çözme ve karar alma süreçlerinde Coğrafyacı için önemli bir enstrümandır.
- CBS kavramı 1950'li yıllarda ABD'li Coğrafyacılar tarafından şehir içi trafik planlamalarının yapılmasıyla ortaya çıkmıştır. 1960'lı yıllarda Kanadalı bilim insanları tarafından daha da geliştirilmiştir. Zaman içerisinde CBS nüfus sayımları, şehir planlaması ve doğal ortam analizleri gibi alanlarda yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır.
- CBS temelde bir mekana ait verilerin farklı katmanlar halinde birbiriyle ilişkilendirilmesi ve analiz edilmesine dayanır.

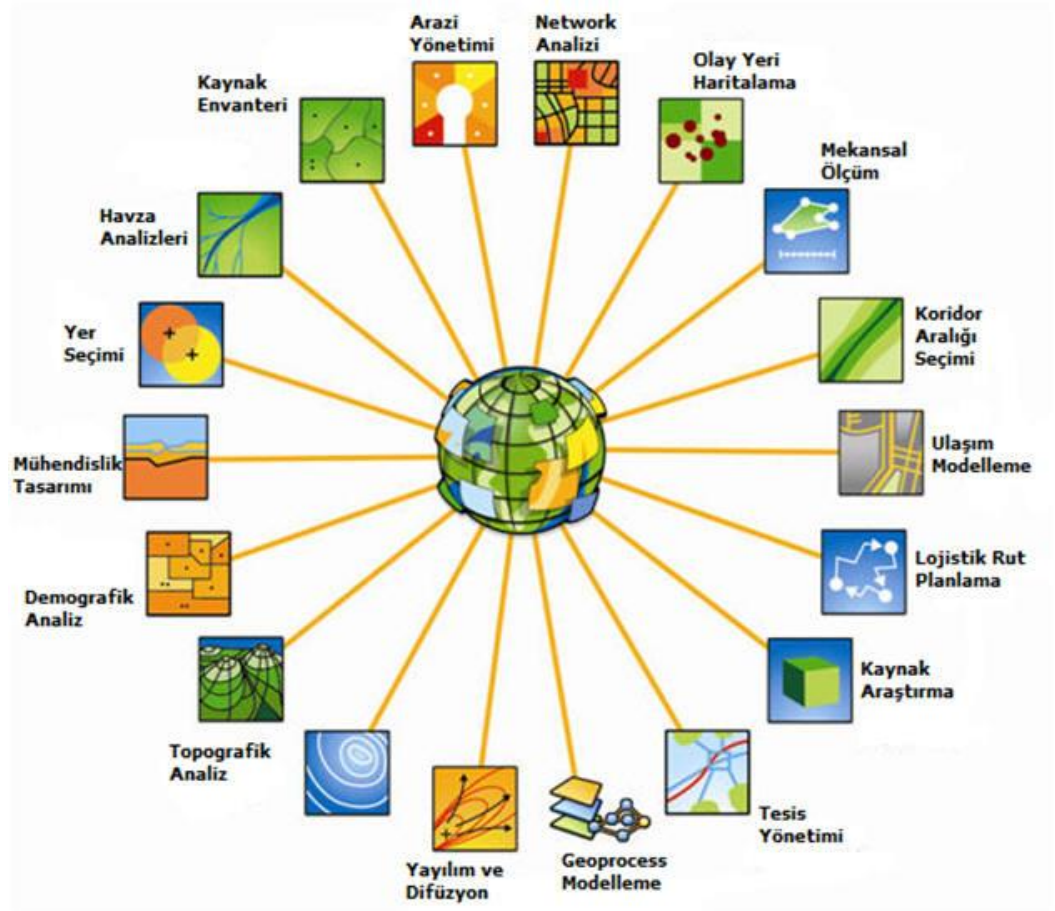

Görsel Kaynağı:

<https://www.basarsoft.com.tr/cograf-bilgi-sistemleri-cbs-nedir/>

CBS'nin Uygulama Alanları

- Kent Bilgi Sistemi,
- Orman Bilgi Sistemi,
- Karayolları Bilgi Sistemi,
- Arazi Bilgi Sistemi,
- Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi,
- Lojistik Bilgi Sistemi,
- İç Güvenlik Bilgi Sistemi,
- Araç İzleme Bilgi Sistemi,
- Trafik Bilgi Sistemi,
- Kampüs Bilgi Sistemi,
- Deprem Bilgi Sistemi,
- Harita Bilgi Sistemi,
- Toprak Bilgi Sistemi vb.

Görsel Kaynağı:

http://www.mepsistem.com.tr/?module=modul_tek&modul=286&cat=819

Kaynak:

http://www.bulut-kbs.gov.tr/giris/content/plan/dosya/PlanCBS_HTML_V.1.0/cografi_bilgi_sistemi_nedir.htm?ms=AA==&mw=MjQw&st=MA==&sct=MA==

CBS'de Veri Çeşitleri

- CBS'de veri türleri üçe ayrılır. Bunlar vektör veriler, raster veriler ve coğrafi olmayan öznitelik verileridir.
- Vektör veri modeli; nokta, çizgi ve alanlardan oluşan objeleri belli bir koordinat sistemine göre x ve y değerleri ile depolar. Koordinat bilgilerinin bulunması ile mekânsal objelerin konumlandırılması son derece kolaydır.
- Raster veri modeli; görüntülerin küçük parçalara ayrılıp birbirine komşu hücrelerin gruplanarak bir araya gelmesi ile oluşur. Her bir hücreye piksel adı verilmektedir. Hücre boyutu çözünürlüğü belirlemektedir. Hücre boyutu ne kadar küçük olursa harita çözünürlüğü o kadar artacaktır.
- Coğrafi olmayan öznitelik verileri, haritası olmayan herhangi bir nesnenin özelliklerini ortaya koyan bilgilerdir.

Kaynak:

[https://www.basarsoft.com.tr/cografi-bilgi-sistemleri-](https://www.basarsoft.com.tr/cografi-bilgi-sistemleri-cbsnedir/#:~:text=CBS%20Veri%20T%C3%BCrleri%20Nelerdir%3F,ve%20co%C4%9Fraf%C4%B6z%20olmayan%20%C3%B6zniteli%20verileridir.)

[cbsnedir/#:~:text=CBS%20Veri%20T%C3%BCrleri%20Nelerdir%3F,ve%20co%C4%9Fraf%C4%B6z%20olmayan%20%C3%B6zniteli%20verileridir.](https://www.basarsoft.com.tr/cografi-bilgi-sistemleri-cbsnedir/#:~:text=CBS%20Veri%20T%C3%BCrleri%20Nelerdir%3F,ve%20co%C4%9Fraf%C4%B6z%20olmayan%20%C3%B6zniteli%20verileridir.)